Steinkjer kommune

STEINKJER
åpen, lys og glad

Klima- og miljødepartementet

Vår ref.:	Arkiv:	
	Deres ref.:	
	Dato:	
2016/7387-8471/2017/LIAA	K01/&13	09.03.2017

Uttale fra Steinkjer kommune angående høring om oppheving av vannskuterforskriften

Steinkjer kommune vedtok 07.03.17 i sak 17/22, 07.03.17 i hovedutvalg teknisk, miljø og naturforvaltning følgende uttale: *"Steinkjer kommune viser til brev fra Det kongelige klima og miljødepartement av 23.12.16 om høring av forslag til oppheving av vannskuterforskriften. Kommunen har følgende uttalelse:*

Steinkjer kommune er i mot en oppheving av vannskuterforskriften. Primært av miljøhensyn er kommunen kritisk til oppheving av vannskuterforskriften. Kommunen mener at dagens regelverk bør videreføres, men at fartsbegrensninger på 5 knop i forbudssoner bør harmoniseres med småbåter, av sikkerhetsmessige grunner.

Uttalelsen begrunnes ut fra dette:

- *Den enkelte kommunens utredningsansvar mht sikkerhet, støy, friluftsliv og naturressurser, og arbeidet med å etablere eventuell ordensforskrift m/vedlegg for å ivareta brukergruppene og naturmangfoldet vil være konfliktfylt, kompetansekrevende og ressurskrevende for kommunen.*
- *Kostnadene med kommunens arbeid må dekkes av kommunen innenfor gjeldende budsjett. Det er stort potensial for at kommuner med konfliktområder særlig knytta til sårbare naturressurser ikke har ressurser til å gjennomføre dette arbeidet på en faglig forsvarlig måte.*
- *Sårbar natur kjenner ikke kommunegrenser, og det er viktig at større områder blir sett i sammenheng, ut over kommunegrenser, eksempelvis hele Indre Trondheimsfjord. Sentral forskrift sikrer slik helhetlig forvaltning mest effektivt. Foreslåtte oppheving av vannskuterforskriften vil kunne føre til irreversibel skade på naturmangfold, for Indre Trondheimsfjord er særlig forholdet til ærfugl viktig.*
- *Det stilles spørsmål om naturressurser på/nær sjø juridisk sett inngår i det som skal tas hensyn til ved utøvelse av myndighet etter havne- og farvannsloven. Dette regelverket regulerer sikker ferdsel i farvann, gjennom for eksempel fartsregulering eller utestenging av ulike aktiviteter der ferdselen pågår. "*

Særutskrift som viser saksopplysninger, saksvurderinger, innstilling og vedtak er vedlagt.
Med hilsen

for Pål-Krister V. Langlid
Enhetsleder landbruk

Linn Aasnes
Naturforvalter

Kopi til:
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen

Avdeling for samfunnsutvikling
Tjenesteenhet landbruk

Rådhuset
Postboks 2530
7729 Steinkjer
E-post: postmottak@steinkjer.kommune.no

Bankgirokonto 4410.06.00444
Org.nr. 840 029 212 mva
Telefon 74 16 90 00

Steinkjer kommune

STEINKJER
åpen, lys og glad

MØTEBOK

Saksgang

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Hovedutvalg teknisk, miljø og naturforvaltning	07.03.2017	17/22

Arkivsaksnr: 2016/7387
Klassering: K01/&13
Saksbehandler: Linn Aasnes

HØRING OM OPPHEVING AV VANNSCOOTERFORSKRIFTEN - DET KONGELIGE KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Trykte vedlegg:
Høringsnotat
Forslag til vedlegg til ordensforskrift

Rådmannens forslag til vedtak:

Steinkjer kommune viser til brev fra Det kongelige klima og miljødepartement av 23.12.16 om høring av forslag til oppheving av vannskuterforskriften. Kommunen har følgende uttalelse:

Steinkjer kommune er i mot en oppheving av vannskuterforskriften. Kommunen mener at dagens regelverk bør videreføres, men at fartsbegrensninger på 5 knop i forbudssoner bør harmoniseres med småbåter, av sikkerhetsmessige grunner.

Uttalelsen begrunnes ut fra dette:

- Den enkelte kommunens utredningsansvar mht sikkerhet, støy, friluftsliv og naturressurser, og arbeidet med å etablere eventuell ordensforskrift m/vedlegg for å ivareta brukergruppene og naturmangfoldet vil være konfliktfylt, kompetansekrevende og ressurskrevende for kommunen.
- Kostnadene med kommunens arbeid må dekkes av kommunen innenfor gjeldende budsjett. Det er stort potensial for at kommuner med konfliktområder særlig knytta til sårbare naturressurser ikke har ressurser til å gjennomføre dette arbeidet på en faglig forsvarlig måte.
- Sårbar natur kjenner ikke kommunegrenser, og det er viktig at større områder blir sett i sammenheng, ut over kommunegrenser, eksempelvis hele Indre Trondheimsfjord. Sentral forskrift sikrer slik helhetlig forvaltning mest effektivt. Foreslåtte oppheving av vannskuterforskriften vil kunne føre til irreversibel skade på naturmangfold, for Indre Trondheimsfjord er særlig forholdet til ærfugl viktig.
- Det stilles spørsmål om naturressurser på/nær sjø juridisk sett inngår i det som skal tas hensyn til ved utøvelse av myndighet etter havne- og farvannsloven. Dette regelverket regulerer sikker ferdsel i farvann, gjennom for eksempel fartsregulering eller utestenging av ulike aktiviteter der ferdselen pågår.

Behandling i Hovedutvalg teknisk, miljø og naturforvaltning - 07.03.2017:
Per Kristian Dotterud (SV) foreslo følgende tillegg i andre avsnitt som en setning nr. 2:
Primært av miljøhensyn er kommunen kritisk til oppheving av vannskuterforskriften.

Votering:
Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.
Dotteruds tilleggsforslag ble enstemmig

Vedtak i Hovedutvalg teknisk, miljø og naturforvaltning - 07.03.2017:

Steinkjer kommune viser til brev fra Det kongelige klima og miljødepartement av 23.12.16 om høring av forslag til oppheving av vannskuterforskriften. Kommunen har følgende uttalelse:

Steinkjer kommune er i mot en oppheving av vannskuterforskriften. Primært av miljøhensyn er kommunen kritisk til oppheving av vannskuterforskriften. Kommunen mener at dagens regelverk bør videreføres, men at fartsbegrensninger på 5 knop i forbudssoner bør harmoniseres med småbåter, av sikkerhetsmessige grunner.

Uttalelsen begrunnes ut fra dette:

- Den enkelte kommunens utredningsansvar mht sikkerhet, støy, friluftsliv og naturressurser, og arbeidet med å etablere eventuell ordensforskrift m/vedlegg for å ivareta brukergruppene og naturmangfoldet vil være konfliktfylt, kompetansekrevende og ressurskrevende for kommunen.
- Kostnadene med kommunens arbeid må dekkes av kommunen innenfor gjeldende budsjett. Det er stort potensial for at kommuner med konfliktområder særlig knytta til sårbare naturressurser ikke har ressurser til å gjennomføre dette arbeidet på en faglig forsvarlig måte.
- Sårbar natur kjenner ikke kommunegrenser, og det er viktig at større områder blir sett i sammenheng, ut over kommunegrenser, eksempelvis hele Indre Trondheimsfjord. Sentral forskrift sikrer slik helhetlig forvaltning mest effektivt. Foreslåtte oppheving av vannskuterforskriften vil kunne føre til irreversibel skade på naturmangfold, for Indre Trondheimsfjord er særlig forholdet til ærfugl viktig.
- Det stilles spørsmål om naturressurser på/nær sjø juridisk sett inngår i det som skal tas hensyn til ved utøvelse av myndighet etter havne- og farvannsloven. Dette regelverket regulerer sikker ferdsel i farvann, gjennom for eksempel fartsregulering eller utestenging av ulike aktiviteter der ferdselen pågår.

Saksopplysninger:
Det kongelige klima- og miljødepartement sendte 23.12.16 ut en høring angående forslag om oppheving av vannskuterforskriften. Høringsfrist er 23. mars 2017. En oppheving av forskriften vil etter planen tre i kraft 1. mai 2017.

I dag må hovedbruken av vannscooter til sjøs skje minst 400 m fra land og med en fartsbegrensning på 5 knop ved transportkjøring i forbudssone. Vista Analyse AS har gjort en evaluering av regelverket som kan oppsummeres som følgende:

- det gjeldende regelverket tar hensyn til natur- og friluftsinteresser
- gjeldende regelverket tar ikke godt nok hensyn til sikkerheten ved bruk av vannscooter
- regelverket er utformet slik at det er vanskelig å håndheve og kontrollere
- regelverket er vanskelig å bruke i praksis

Sjøfartsdirektoratet uttrykker bekymring for sikkerheten ved vannscooterkjøring fordi mange må så langt ut at bølgehøyden er høyere enn det vannskutere er konstruert for. I tillegg til at de er bekymret for farlige situasjoner i leder pga fartsrestriksjonene (5 knop). Sjøfartsdirektoratet mener at egen regulering av fart for vannskutere ikke er nødvendig. Miljødirektoratet derimot anbefaler at hovedprinsippene i dagens regelverk bør videreføres, og at man kan vurdere om fartsbegrensningene for transportkjøring (5 knop) kan harmoniseres med småbåter generelt.

Bakgrunnen for at regjeringen ønsker å oppheve forskriften er at man ikke ønsker å forskjellsbehandle vannscooter og andre fritidsfartøy. Når klima og miljødepartementet foreslår en oppheving av vannskuterforskriften, er det med bakgrunn i at man ønsker at reguleringen skal tilpasses de lokale forholdene, og at begrensningene skal fastsettes av kommunene. På bakgrunn av dette sendes forslag til endringer ut på høring.

En oppheving av vannskuterforskriften medfører at kjøring med vannscooter reguleres av alminnelige regler om fartøy. Alt forvaltningsansvar for regelverk som omfatter motorferdsel til sjøs blir dermed lagt til samferdselsdepartementet. Dette medfører oppsummert at:

- Kommunene har hjemmel i motorferdselloven til å fastsette lokale forskrifter om bruk av vannskutere i vassdrag og innsjøer der det ikke allerede er forbudt i medhold av lov, for eksempel verneområder og områder med akvakulturanlegg. Steinkjer kommune har allerede slik forskrift.
- Kommunene har i den sentrale fartsforskriften hjemmel til å gi lokale forskrifter med fartsgrenser. Den sentrale fartsforskriften har også generelle krav om aktsomhet, sikkerhet og hensyn til badende. Dette er først og fremst aktuelt for å skjerme miljøet innenskjærs som har høy attraksjonsverdi for rekreasjon, opphold, fortøyninger, friluftsliv og hyttebebyggelse. Fare for liv og helse ved opphold i strandsonen eller forstyrrende støy begrunner fartsregulering, som dermed omfatter alle fartøy.
- Kommunene har hjemmel i havne- og farvannsloven til å begrense bruk av fartøy i deler av eller hele farvannet, av hensyn til friluftsliv, miljø, fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk, herunder hensyn til friluftsliv og naturmangfold. Dette kan gjøres gjennom en kommunal ordensforskrift. Utkast til mal til denne kommunale ordensforskriften ("*Utkast til forskrift om endring av forskrift av 2. november 2012 nr 1040 om bruk av mal og godkjennelse av kommunale forskrifter om orden og bruk av farvann og havner*") er vedlagt høringsnotatet.

Bruk av vannskuter kan medføre ulemper for blant annet naturmangfold og friluftsliv. Kommuner som vet at de har særskilte utfordringer med bruk av vannskuter, blir bedt i forbindelse med høringen å forberede lokale bestemmelser. Den økte ressursbruken dette medfører må dekkes av kommunen innenfor de til enhver tid gjeldende budsjettrammer.

En vannskuter er en sjøgående farkost som føreren står eller sitter på. Skuterne har innenbordsmotor som driver et vannjet-aggregat som sørger for fremdrift og styring. Vannskuteren kan i motsetning til de fleste båter, unntatt rib, kjøre med kjappe, krappe bevegelser og gir fra seg en del støy. De fleste vannskutere er beregnet for en til tre personer. Det finnes vannskutere med motoreffekt opp til 315 HK, topphastighet på 110 km/t og med tankkapasitet på 95 liter. Først og fremst brukes vannskutere til rekreasjon og som fritidssyssel.

Vannskutere er C-klassifisert på linje med båter under 10 fot, dvs de har ikke registreringsnummer. Dette gjør det utfordrende å identifisere fører.

Saksvurderinger:
Å oppheve vannskuterforskriften medfører, dersom kommunen gjennom egen forskrift ikke setter restriksjoner for dette at det blir tillatt:

- Å kjøre nært land med vannskuter
- Å kjøre med høyere hastighet med vannskuter nært land (ikke bare i korridorer med redusert hastighet)

Beskrivelser av aktiviteter og naturressurser som kan komme i konflikt med bruk av vannskuter i Steinkjer:

- padling med kano og kajakk, bla a tilrettelagt kajakkrute m/ rasteplasser fra sentrum og til de statlig sikrede friluftsområder Hoøya og Kalvøya. Ruta inngår i et lokalt stinett som i disse dager er i ferd med å bli merket fra sentrum med opplysningstavler. Dette er en del av det nasjonale prosjektet "fra Perrong til Perrong" med fokus på nærfriluftsliv.
- et aktivt seilbåtmiljø
- dykking/fridykking
- badeområder som Bystranda, Paradisbukta, Hoøya og Kalvøya. Vannskuteren vil med sine kjappe, krappe bevegelser medføre en sikkerhetsrisiko når den blandes med badende. Alle badestrender må av sikkerhetsmessige hensyn derfor være merket med bøyer.
- fugleliv. Steinkjer kommune har 6 bukter som er preget av et svært rikt fugleliv. I 3 av disse ligger verneområder hvor vernet er knyttet opp mot fugl. Disse har vernegrenser som enkelte steder bare så vidt går rundt øyene med hekkende fugl. Buktene har betydning for trekk, næringssøk og hekking. Disse 6 buktene er på grunn av andefugler og vadefugler uegnet for kjøring med vannskuter under trekk, myting, hekkesesong og oppvekstperiode.

  Sjøsportsaktivitetene som berøres har i stor grad tilhold I Bogen.

  Sikring av badeområder med merking vil etter hvert påføre kommunen en del kostnader, i form av utstyr, vedlikehold og utsetting/opptaking.

  De indre delene av Trondheimsfjorden, inkludert Steinkjer kommune, huser hovedtyngden av ærfugl i Trondheimsfjorden, og er også viktige som myte- og overvintringsområder. Ærfuglen er en rødlisteart som har status nær truet. Totalt sett er hekkebestanden og overvintringsbestanden av ærfugl i Midt Norge i sterk tilbakegang, jf Seapop.no. I følge Svein Håkon Lorentsen ved NINA har bestanden i Indre Trondheimsfjord blitt redusert med 80 % siden 1980-tallet. I etableringsfasen i mai oppholder parene seg veldig nært land og er sårbare for forstyrrelser. Når hunnen har lagt egg i juni trekker hannene til en myteplass i nærheten. Dette er gjerne grunne og næringsrike områder, der det vanligvis ikke foregår særlig skipstrafikk. Der skifter de fjær og mister flygeevnen en måneds tid. Fuglene bruker vingene til å svømme under vann og får også redusert svømmeevne og dermed redusert evne til å finne mat. Hannene er i denne perioden svært sårbare for forstyrrelser. De nyklekkede ungene holder seg i den første perioden langs strandlinja sammen med mora. De er i løpet av sommeren sårbare for påkjørsler, og også for at kullene blir spredt ved forstyrrelse. Ungene holder seg helt nært mora og en vannskuter vil kunne spre kullet slik at stormåker tar ungene. Hunnen myter etter at hannene er ferdige, litt ut på høstparten, og samles sammen med årsungene i tilsvarende områder som hannene bruker. Predasjon på hunner, egg og unger antas å være en medvirkende årsak til nedgang i ærfuglbestanden.

  Lorentsen konkluderer med at kjøring med vannskuter i områder hvor ærfuglen oppholder seg generelt er uheldig. Det kan derfor være påkrevet med forbudssoner for å ivareta den gjenværende bestanden. Hvor soner bør gå er et forvaltningsspørsmål som må vurderes for hvert enkelt område.

Forholdet til både badeliv, sjøsport med ikke-motorisert utstyr og fuglebestandene håndteres sannsynlig best gjennom en ensartet ordensforskrift med vedlegg, inkludert soner som ivaretar de ulike brukergrupper og naturressurser i indre Trondheimsfjord. Denne prosessen vil være krevende kostnadsmessig, administrativt og politisk.

Steinkjer har også forekomster av fiskemåker, som er rødlisteart. Ungene trekker ikke ut på sjøen før de er flygedyktige, men reirene er sårbare for forstyrrelser. Vannskuterne som kan kjøre relativt nært de fleste øyer og holmer kan dermed virke forstyrrende.

Steinkjer har også forekomster av oter. I sjø er oter med oterunger ofte å se både ved Kalvøya/Hoøya, Paradisbukta, Bogen og Jægtbyen. Oteren er mobil, men likevel sårbar fra å bli påkjørt av et fartøy som beveger seg raskt med krappe bevegelser nært land. Oteren er en rødlisteart som har status sårbar. Dette betyr at arten har høy risiko for utdøing. Derfor har Norge et spesielt forvaltningsansvar for oteren, som både omfattes av Bernkonvensjonen og Washingtonkonvensjonen. De viktigste truslene mot oteren er påkjørsler, drukning i fiskeredskaper og miljøgifter.

I tillegg til disse konkrete faktorene knyttet til andre aktiviteter og til fauna i og ved sjøen, kan kjøring med vannskuter også gi økt fare for påkjørsler i uoversiktlige områder, for eksempel Hoøya, Kalvøya og Skjeviksundet. Kjøring med vannskuter vil også gi mer støy for brukerne av sjøen, Snåsavatnet og områdene rundt slik som boligområder, hytteområder, rekreasjonsområder og badeområder.

Tabellen under gir en sammenfatning av virkning av å oppheve vannskuterforskriften, og hvilke tiltak kommunen kan iverksette for å redusere eller fjerne negative virkninger:

Lokalitet	**Virkning i Steinkjer når vi inkluderer de begrensninger vi allerede har satt i lokal forskrift**	**Mulige tiltak for å redusere negative effekter, og hjemling av tiltak ved oppheving av vannskuterforskriften**
Vatn > 2 km^2, på elvestrekninger og på innsjøer mindre enn 2 km^2 dersom disse inngår som en hel eller del av et farbart vassdrag	Snåsavatnet: Åpnes for kjøring inntil 100 m fra land opptil 30 knop. Jf overnevnte liste om konflikter. Unntatt er tauing av vannskikjørere. Skjækervatnet, Mokkavatnet, Leksdalsvatnet, Ytre Bangsjø, Gilten og Skjærsjøen/Bleia: Her blir vannscooter inntil 10 hk tillatt.	Kommunen kan gjennom lokal forskrift bestemme at ferdsel helt eller delvis ikke skal være tillatt i disse områdene samt sette forbud mot vannscooter, jf Motorferdsellovens § 4 tredje ledd og § 5 første ledd bokstav b. Fastsette ordensforskrift m/vedlegg: se under sjøområder.
Vatn < 2 km^2	Ingen. Eksisterende lokal forskrift hjemler at kommunen kan gi tillatelse etter § 6 i loven når særlige grunner foreligger for forbrenningsmotor inntil 5 hk.	Med hjemmel i Motorferdsellovens § 5 første ledd bokstav b kan vi gjøre endringer av lokal forskrift om ønskelig.
Sjøområder	Tillatt å kjøre nært land med vannskuter Tillatt å kjøre med høyere hastighet med vannskuter	Kommunen kan fastsette en ordensforskrift m/vedlegg for Steinkjer hjemlet i Lov 17.april nr 19. om havner og farvann (havne og farvannsloven) § 14 annet ledd og § 42 annet ledd. Vedlegget (vedlegg 1 til høringsdokumentet: "*Utkast til*

	nært land (ikke bare i korridorer med redusert hastighet) Verneområder der vernebestemmelsene regulerer motorferdsel berøres ikke, gjelder alle verneområdene i Steinkjer i sjø. Områder der grensene for verneområdet går tett inntil land, vil bli påvirket. Områder utenfor verneområdene som inneholder sårbare naturressurser vil bli påvirket,	*forskrift om endring av forskrift av 2. november 2012 nr 1040 om bruk av mal og godkjennelse av kommunale forskrifter om orden av farvann og havner*") regulerer da bruken av fritidsfartøy i forhold til forsvarlig forvaltning av farvann, miljø eller friluftsliv, også mht fart. Dette vil i så fall gjelde alle fartøy.

Ved opphevelse av forskriften vil den enkelte kommune overføres et ansvar for å utrede hva opphevelsen har å si for sikkerhet, støy, friluftsliv og naturressurser. Den enkelte kommune overlates også et ansvar for å begrense en eventuell konflikt gjennom å fastsette en ordensforskrift m/vedlegg for å ivareta alle brukergruppene og naturmangfoldet. Dette vil være konfliktfylt, kompetansekrevende og ressurskrevende for kommunen. Kostnadene må dekkes av kommunen innenfor eget budsjett. Kommunene har ikke forvaltningsansvar for vannscooter per i dag.

Havne og farvannslovens formålsparagraf sier: "Loven skal legge til rette for god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk av forvaltning av farvann i samsvar med allmenne hensyn og hensynet til fiskeriene og andre næringer". Regulering av naturressurser som befinner seg i/på sjø må dermed defineres som "allmenne hensyn" dersom dette lovverket skal ivareta sårbare naturressurser.

For Indre Trondheimsfjord er hensynet til ærfugl særlig viktig. Dersom dette kan defineres som "allmenne hensyn" betyr dette at kommunen må vurdere ærfuglens interesser opp mot interessene til de som ønsker å kjøre vannskuter ihht kapittel II i Naturmangfoldloven, §§ 8-12. Dette vil være konfliktfylt, kompetansekrevende og ressurskrevende for kommunen. Havne- og farvannsloven er etablert for å sikre fremkommelig og trygg ferdsel i farvann, dvs regulerer fart, gjør at man kan sette forbud mot dykking/andre aktiviteter der det foregår ferdsel etc. Det er ikke ment som et verktøy som sikrer ivaretakelse av sårbare naturressurser.

Kjøring med vannskuter oppleves av flere som en fartsfylt sport, på linje med annen motorisert vannsport. Det særegne med vannskuter er den muligheten kjøretøyet gir til å bevege seg nært land med relativt stor fart. Dette gir dermed en helt annen mulighet til å benytte deler av sjøen med stor fart, enn andre motoriserte fartøy. I dette ligger det store potensialet for konflikter mellom vannskuter og øvrige brukergrupper av områdene i og ved sjø.

Kompetansekrav, potensielt konfliktnivå og hensynet til sårbar natur, sammen med kostnadene knyttet til både å forvalte eventuelle lokale bestemmelser, og for oppfølging av nødvendige fysiske tiltak for å opprettholde sikkerhet, medfører at det ikke anbefales å oppheve vannskuterforskriften.